

αὐτῶν τὴν καρδίαν· ἵνα μὴ ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ νοήσωσι τῇ καρδίᾳ, καὶ ἐπιστραφῶσι²⁶, καὶ ἰάσωμαι²⁷ αὐτούς. ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας, ὅτε²⁸ εἶδε⁴¹ τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ. ὁμως⁴² μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ ὠμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται. ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν⁴³ τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἢ περὶ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶπεν, Ὁ πιστεύων εἰς⁴⁴ ἐμέ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμέ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με· καὶ ὁ θεωρῶν ἐμέ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με.⁴⁵ ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πι-⁴⁶στεύων εἰς ἐμέ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνη. καὶ ἐάν⁴⁷ τις μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ πιστεύσῃ²⁹, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σῶσω τὸν κόσμον. ὁ ἀθετῶν ἐμέ⁴⁸ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαντοῦ⁴⁹ οὐκ ἐλάλησα· ἀλλ' ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτός μοι ἐντολὴν ἔδωκε³⁰, τί εἶπω καὶ τί λαλήσω. καὶ οἶδα⁵⁰ ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰωνίος ἐστίν· ἃ οὖν λαλῶ ἐγώ³¹, καθὼς εἶρηκέ μοι ὁ πατήρ, οὕτω λαλῶ.

Πρὸ δὲ τῆς ἐορτῆς τοῦ πάσχα, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι XIII. ἐλήλυθεν¹ αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς. καὶ δέιπνου² γενομένου³, τοῦ διαβόλου ἡδὴ βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτου ἵνα αὐτόν παραδῷ³, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς⁴ ὅτι πάντα δέδωκεν⁵ αὐτῷ ὁ³

²⁶ στραφῶσι ²⁷ ἰάσομαι ²⁸ ὅτι ²⁹ φυλάξῃ ³⁰ δέδωκε
³¹ ἐγὼ λαλῶ ¹ ἦλθεν ² γινομένου ³ ἵνα παραδοῖ
αὐτόν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης ⁴ οἷ. ὁ Ἰησοῦς ⁵ ἔδωκεν

πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθε καὶ
 4 πρὸς τὸν Θεὸν ὑπάγει, ἐγείρεται ἐκ τοῦ δειπνου,
 καὶ τίθησι τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν
 5 ἑαυτόν. εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ
 ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκ-
 6 μάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος. ἔρχεται οὖν
 πρὸς Σίμωνα Πέτρον· καὶ⁶ λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος⁷,
 7 Κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς
 καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὁ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι,
 8 γνῶσθι δὲ μετὰ ταῦτα. λέγει αὐτῷ Πέτρος, Οὐ
 μὴ νύψῃς τοὺς πόδας μου εἰς τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐὰν μὴ νύψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος
 9 μετ' ἐμοῦ. λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, μὴ
 τοὺς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν
 10 κεφαλὴν. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὁ λελουμένος οὐ
 χρεῖαν ἔχει ἢ⁸ τοὺς πόδας⁹ νύσασθαι, ἀλλ' ἔστι
 11 πάντες. ἥδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο
 εἶπεν, ¹⁰ Οὐχὶ πάντες καθαροὶ ἐστε.
 12 Ὅτε οὖν ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαβε τὰ
 ἱμάτια αὐτοῦ, ἀναπесῶν¹¹ πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς,
 13 Γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; ὑμεῖς φωνεῖτέ με, Ὁ
 διδάσκαλος, καὶ Ὁ κύριος· καὶ καλῶς λέγετε, εἰμὶ
 14 γάρ. εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ κύριος
 καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων
 15 νίπτειν τοὺς πόδας. ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα¹² ὑμῖν,
 ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε.
 16 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ
 κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαν-
 17 τος αὐτόν. εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν

⁶ *om.* καὶ
 ἢ τοὺς πόδας
¹² δέδωκα

⁷ *om.* ἐκεῖνος
¹⁰ (*om.*) *add* ὅτι

⁸ εἰ μὴ

⁹ *Marg. om.*
¹¹ καὶ ἀνέπесе

ποιῆτε αὐτά. οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ ¹⁸
οἶδα οὓς ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφή πληρωθῇ,
'Ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ¹³ τὸν ἄρτον ἐπῆρεν ἐπ' ἐμέ
τὴν πτέρναν αὐτοῦ. ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ ¹⁹
γενέσθαι, ἵνα, ὅταν γένηται, πιστεύσητε¹⁴ ὅτι
ἐγὼ εἰμι. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 'Ὁ λαμβάνων ἐάν ²⁰
τινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων,
λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι, ²¹
καὶ ἐμαρτύρησε καὶ εἶπεν, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν
ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. ἔβλεπον οὖν ¹⁵ εἰς ²²
ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει.
ἦν δὲ ¹⁶ ἀνακείμενος εἰς ¹⁷ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν ²³
τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς· νέει οὖν ²⁴
τούτῳ Σίμων Πέτρος πυθέσθαι τίς αὖ εἴη¹⁸ περὶ
οὗ λέγει. ἐπιπεσὼν¹⁹ δὲ ²⁰ ἐκείνος²¹ ἐπὶ τὸ στηῆθος ²⁵
τοῦ Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ, Κύριε, τίς ἐστιν; ἀποκρί- ²⁶
νεται²² ὁ Ἰησοῦς, Ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψας²³ τὸ
ψωμίον ἐπιδώσω²⁴. καὶ ἐμβάψας²⁵ τὸ ψωμίον,
²⁶ δίδωσιν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτῃ²⁷. καὶ μετὰ ²⁷
τὸ ψωμίον, τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκείνον ὁ Σατανᾶς.
λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὁ ποιεῖς, ποιήσον
τάχιον. τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων ²⁸
πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ. τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ ²⁹
γλωσσόκομον εἶχεν ὁ Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς, Ἀγόρασον ὧν χρεῖαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν·
ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῶ. λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ³⁰
ἐκεῖνος, εὐθέως ἐξῆλθεν²⁸. ἦν δὲ νύξ.

¹³ μου *text, not marg.*¹⁴ πιστεύσητε, ὅταν γένηται,¹⁵ *om.* οὖν¹⁶ *om.* δὲ¹⁷ *add* ἐκ¹⁸ καὶ λέγει αὐτῷ,¹⁹ Εἰπέ τίς ἐστι²⁰ ἀναπεσὼν²¹ *om.* δὲ²² *add* οὕτως²³ *add* οὖν²⁴ βάψω²⁵ καὶ δώσω αὐτῷ²⁶ βάψας οὖν²⁷ *add* λαμβάνει καὶ²⁸ Ἰσκαριώτου²⁹ ἐξῆλθεν εὐθύς

31 Ὅτε οὖν ἐξῆλθε, λέγει ὁ Ἰησοῦς, Νῦν ἐδοξάσθη
 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν
 32 αὐτῷ. εἰ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ,²⁹ καὶ ὁ Θεὸς
 δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ³⁰, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν.
 33 τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι. ζητήσετε με,
 καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ὅπου ὑπάγω
 ἐγώ³¹, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι.
 34 ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους·
 καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλή-
 35 λους. ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί
 ἐστέ, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.

36 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, ποῦ ὑπάγεις;
 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ³² Ἰησοῦς, Ὅπου ὑπάγω, οὐ δύνασαι
 μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ὕστερον δὲ ἀκολουθήσεις
 37 μοι³³. λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κύριε, διατί οὐ δύνα-
 μαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχὴν μου ὑπὲρ σοῦ
 38 θήσω. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ³⁴ Ἰησοῦς, Τὴν ψυχὴν σου
 ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ
 ἀλέκτωρ φωνήσῃ³⁵ ἕως οὗ ἀπαρνήσῃ³⁶ με τρίς.

XIV. Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά· πιστεύετε εἰς
 2 τὸν Θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ
 πατρός μου μοναὶ πολλαὶ εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν
 3 ὑμῖν·¹ πορεύομαι ἐτοιμάσαι τόπον ὑμῖν. καὶ ἐὰν
 πορευθῶ καὶ ἐτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν ἔρχομαι
 καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἑμαυτόν· ἵνα ὅπου εἰμι
 4 ἐγώ, καὶ ὑμεῖς ᾗτε. καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε,
 5 καὶ² τὴν ὁδὸν οἴδατε³. λέγει αὐτῷ Θωμᾶς, Κύριε,
 οὐκ οἶδαμεν ποῦ ὑπάγεις· καὶ⁴ πῶς δυνάμεθα

²⁹ (· for ·) om. εἰ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, ³⁰ αὐτῷ
³¹ ἐγὼ ὑπάγω ³² om. αὐτῷ ὁ ³³ ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον
³⁴ ἀποκρίνεται ³⁵ φωνήσῃ ³⁶ ἀρνήσῃ ¹ add ὅτι
² om., καὶ text, not marg. ³ om. οἴδατε text, not marg.
⁴ om. καὶ